

Маріупольський
державний
університет

**ІННОВАЦІЇ
В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ:
ТЕОРІЯ, ПЕРСПЕКТИВИ, ШЛЯХИ ЗАГРОВАДЖЕННЯ У
ПРАКТИКУ**

**Збірник матеріалів
III Всеукраїнської науково-практичної конференції**

Київ - 2024

Інновації в дошкільній освіті: теорія, перспективи, шляхи запровадження у практику: збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції, 28 березня 2024 року / за заг. ред. Ю.О.Демидова. Маріуполь: МДУ, 2024. 207 с.

Редакційна колегія:

- Голова** – Микола ТРОФИМЕНКО, ректор МДУ, кандидат політичних наук, професор;
- Заступник голови** – Олена БУЛАТОВА, перший проректор МДУ, доктор економічних наук, професор;
- Члени оргкомітету:**
- Юлія ДЕМИДОВА, завідувач кафедри дошкільної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент;
 - Катерина КРУТІЙ, доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти;
 - Ольга ФУНТИКОВА, доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти;
 - Світлана МАКАРЕНКО, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти;
 - Оксана ПОПОВСЬКА, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти;
 - Вікторія ЯЙЛЕНКО, старший викладач кафедри дошкільної освіти;
 - Ірина ДЕСНОВА, в. о. завідувача кафедри практичної психології, кандидат педагогічних наук, доцент;
 - Оксана ГОЛЮК, завідувач кафедри педагогіки та освіти, кандидат педагогічних наук, доцент.

Рекомендовано до друку Вченою радою психолого-педагогічного факультету
Маріупольського державного університету
(протокол № 10 від 28 березня 2024 року)

Статті публікуються в авторській редакції

© Колектив авторів, 2024

© Кафедра дошкільної освіти МДУ, 2024

Устенко О.В.

здобувачка 1 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
освітня програма «Дошкільна освіта»

Маріупольський державний університет, м. Київ

Науковий керівник:

Яйленко В. Ф.,

старша викладачка кафедри дошкільної освіти

Маріупольський державний університет, м. Київ

РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ЗОБРАЖУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У сучасному світі розвиток мовлення у дітей молодшого дошкільного віку є одним із ключових аспектів їхньої підготовки до навчання та соціальної взаємодії. У молодшому дошкільному віці діти перебувають на етапі активного формування своєї мовної компетенції, тому створення сприятливих умов для розвитку їхнього мовлення є важливим завданням.

Одним із ефективних засобів розвитку мовлення у дітей молодшого дошкільного віку є використання зображувальної діяльності. Малювання, ліплення, розміщення малюнків та інших візуальних матеріалів лише стимулює творчий розвиток дітей, але й сприяє розширенню їх словникового запасу, формуванню мовної компетенції та вмінню виражати свої думки та почуття.

Досягнення досліджень показують, що використання зображувальної діяльності позитивно впливає на розвиток мовлення у молодших дошкільників, сприяючи розширенню їх словникового запасу, вдосконаленню граматичних навичок та підвищенню мовної впевненості. Деякі з найвідоміших вчених в цій області: Жан Піаже (швейцарський психолог, чия робота з розвитку мовлення у дітей мала великий вплив на наукове співтовариство), Лілія Гланцберг (педагог і психолог, яка активно досліджувала використання зображувальної діяльності для підтримки мовленнєвого розвитку у дітей молодшого віку), Людмила Виноградова (український педагог і психолог, яка вивчала вплив зображувальної діяльності на мовленнєвий розвиток дітей молодшого віку), Ольга Карпенко (вчитель-методист, яка активно досліджувала різні методи використання зображувальної діяльності у практиці розвитку мовлення молодших дошкільників), Тетяна Шевченко (лінгвіст, яка проводила дослідження щодо використання малюнків і інших візуальних матеріалів для підтримки мовленнєвого розвитку дітей). Ці українські вчені та педагоги активно внесли свій внесок у вивчення цієї теми, використовуючи як теоретичні підходи, так і практичні методи для підтримки мовленнєвого розвитку у дітей молодшого дошкільного віку.

Мовлення є однією з ключових складових розвитку дитини, особливо у період молодшого дошкільного віку. Процес вивчення мови у цьому віці є надзвичайно важливим, оскільки він визначає подальші успіхи у навчанні та соціальній взаємодії. Зображувальна діяльність, така як малювання, ліплення,

розміщення малюнків, може виявитися ефективним засобом підтримки інтенсивного розвитку мовлення у дітей молодшого дошкільного віку [1, с. 12].

Одним з головних аспектів використання зображувальної діяльності для розвитку мовлення є стимулювання творчого мислення. Діти в цьому віці мають велике бажання експериментувати з різними матеріалами і виражати свої думки через малювання. Це дозволяє їм розширити свій словниковий запас, вивчати нові слова та висловлювати свої почуття та думки.

Крім того, зображувальна діяльність може стати ефективним засобом комунікації. Діти можуть використовувати малюнки для розповіді про свої враження, події та ідеї. Це розвиває їхні мовленнєві навички, вміння будувати логічні розповіді та висловлювати свої думки чітко і зрозуміло.

Дослідження показали, що діти, які активно займаються зображувальною діяльністю, мають кращі мовленнєві навички у порівнянні з тими, хто цього не робить. Використання зображувальних матеріалів у навчальному процесі допомагає дітям розвивати творчість, уяву та критичне мислення, що впливає на їхній загальний розвиток.

Малювання відіграє надзвичайно важливу роль у розвитку мовлення у дітей молодшого дошкільного віку. Ця творча діяльність не лише стимулює фантазію та креативне мислення, але й активно сприяє формуванню та вдосконаленню мовленнєвих навичок. Під час малювання діти активно взаємодіють з мовним середовищем, називаючи предмети, які вони зображають, а також обговорюють свої ідеї та враження з однолітками та дорослими. Це сприяє розширенню їхнього словникового запасу та вивченню нових слів та концепцій [2, с. 263].

Крім того, малювання сприяє розвитку мовних навичок, включаючи граматику, лексику та синтаксис. Під час малювання діти вчаться пояснювати свої думки та враження, розповідати про свої малюнки та обговорювати їх з іншими, що сприяє розвитку їхнього мовлення. Використання малювання також допомагає дітям виражати свої емоції та почуття. Вони можуть використовувати малюнки для того, щоб передати свої емоції та почуття, що допомагає їм розвивати вміння виражати свої думки та почуття словами [3, с. 505].

Організація роботи з дітьми з використанням зображувальної діяльності (малювання) для розвитку мовлення передбачає виконання таких етапів та методичних рекомендацій [4, с. 86]:

1. Підготовчий етап. На цьому етапі створюється інтерес у дитини до майбутньої діяльності. Способи роботи включають читання оповідання, введення теми, пояснення техніки малювання. Дітям пропонується завдання, які допомагають їм планувати свою роботу, розвивати мислення та реагувати на запитання.

2. Етап малювання. На цьому етапі діти навчаються працювати з різними матеріалами та техніками малювання. Вони створюють образи за своїми уявленнями та втілюють їх на папері. У зміст занять включаються фізкультхвилинки та ігри, спрямовані на розвиток мовлення та координацію рухів, які відповідають лексичній темі.

3. Етап після малювання. На цьому етапі проводиться аналіз малюнків, спільне складання розповідей та оповідань з використанням малюнків як основи. Вихователь може допомагати дітям розповісти за допомогою малюнка, а також проводити колективні вправи на розвиток мовлення.

Ці етапи та методичні рекомендації сприяють якісному та комплексному розвитку мовлення у дітей молодшого віку, надаючи їм можливість виявити та розвинути свої творчі та комунікативні здібності.

Отже, можна відзначити, що зображувальна діяльність є важливим і ефективним засобом розвитку мовлення у дітей молодшого дошкільного віку. Вона сприяє розширенню словникового запасу, розвитку мовних навичок, виразному вираженню емоцій та почуттів, а також стимулює творче мислення та уяву.

Під час проведення занять з малювання важливо дотримуватися методичних рекомендацій, таких як підготовчий етап для створення інтересу до майбутньої роботи, етап малювання для активного творчого процесу та післямалювальний етап для аналізу та обговорення результатів. Ці етапи сприяють не лише розвитку мовлення, але й загальному розвитку дитини, роблячи навчання цікавим та ефективним процесом. Використання зображувальної діяльності у роботі з дітьми молодшого дошкільного віку є важливим компонентом їхнього розвитку мовлення та загальної підготовки до навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гончаренко А. Комунікативна компетентність – головна мета. //Дошкільне виховання. 2008. № 7. С. 12-15.
2. Калмикова Л. О. Психологія формування мовленнєвої діяльності у дітей дошкільного віку: монографія. Київ: Фенікс, 2018. С. 497.
3. Богущ А. М. Дошкільна лінгводидактика: підручник / А. М. Богущ, Н. В. Гавриш. 2-е вид., доповн. Київ: Слово, 2011. С. 704.
4. Іванова Л.К. Методика розвитку мовлення молодших дошкільників: навчально-методичний посібник. Київ: Видавництво «Ранок», 2017. С. 192.